

ONDERZOEKSRESULTATEN

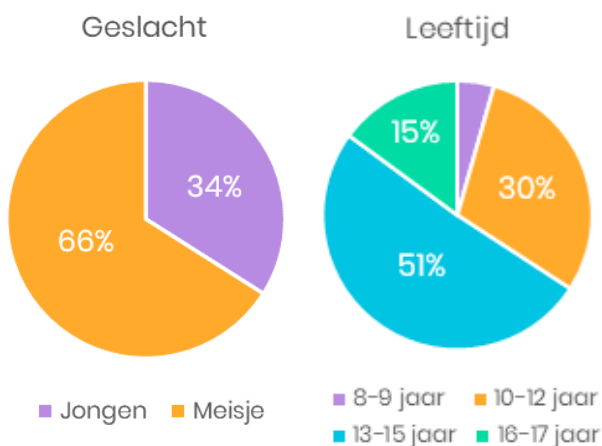
THEMA KINDERMISHANDELING

Kinderen een stem geven

Periodiek verricht De Kindertelefoon onderzoek naar thema's die leven onder kinderen en jongeren. Hiervoor wordt inhoud gebruikt van geanonimiseerde chatgesprekken en forumberichten. Met dit onderzoek en bijbehorende publicatie geven wij invulling aan onze maatschappelijke taak om kinderen een stem te geven. Omdat kinderen bij ons in vertrouwen praten zijn data en gesprekken die wij analyseren nooit te herleiden naar personen.

Hoe vaak wordt er gechat of gebeld over dit thema?

In 2020 werd er gemiddeld **2** keer per dag contact opgenomen over verwaarlozing, **5** keer over incest en ruim **15** keer over (getuige van) huiselijk geweld. Meisjes binnen de leeftijdsgroep 13-15 bellen of chatten het meest.

Wat is kindermishandeling?

Volgens de Week tegen Kindermishandeling is kindermishandeling bedreigend of gewelddadig gedrag tegenover een kind. Het kan gaan om lichamelijk of geestelijk geweld, emotionele of lichamelijke verwaarlozing, seksueel misbruik of het getuige zijn van geweld in het gezin.

Hoe is er onderzoek gedaan?

Voor dit onderzoek is een combinatie van kwalitatief onderzoek en geautomatiseerde documentanalyse gebruikt. Hierdoor is het mogelijk om op grote schaal geschreven tekst te onderzoeken. Totaal zijn **3.455** casussen meegenomen in het onderzoek: **3.200** chats en **255** forumtopics.

Piek in april, mei en juni

We zien dat er substantieel meer gesprekken over de onderwerpen (getuige van) huiselijk geweld, incest en verwaarlozing zijn gevoerd in april, mei en juni 2020, vergeleken met dezelfde maanden in 2018 en 2019. In de maanden erna neemt de toename weer af. Daarnaast zien we dat december en januari historisch gezien de maanden zijn waarin er meer contact wordt opgenomen over deze onderwerpen.

WAT VERTELLEN KINDEREN ONS?

Vormen van geweld

De meeste kinderen nemen contact op over hun eigen thuissituatie. Soms starten zij een chat of topic omdat zij zich zorgen maken over de thuissituatie van een ander. Uit de chats en forumtopics bleek dat kinderen het hebben over verschillende vormen van kindermishandeling. In plaats van dat zij het letterlijk hebben over "mishandeling" of "misbruik" beschrijven zij eerder hoe het eraan toegaat thuis. Verschillende vormen komen vaak samen voor.

Schreeuwen & schelden

In ruim de helft van de forumtopics kwam geestelijk geweld voor, zoals schelden, bedreigen en negeren. Bij 19% van de chats over verwaarlozing en bijna een kwart van de chats over (getuige van) huiselijk geweld hadden kinderen het over schelden en schreeuwen.

Over mijn grens

Termen voor seksueel misbruik kwamen niet vaak voor in forumtopics (7%), maar wel meer op de chat (36% bij chats over incest). In de topics en chats waarin dit niet letterlijk werd genoemd deden kinderen wel uitspraken als: "raakt mij aan", "zat aan me" en "doet dingen die ik niet wil" of beschreven zij handelingen die plaatsvonden tijdens het misbruik.

Slaan, tik, klap

In 42% van de chats over verwaarlozing en 71% van de chats over (getuige van) huiselijk geweld hebben kinderen het over 'geslagen worden', of 'het krijgen van een tik of een klap'. In 38% van de forumtopics werd er gesproken over verschillende vormen van lichamelijk geweld, waaronder 'geslagen worden'.

Gebrek aan zorg & aandacht

Zowel bij forumtopics als op de chat kwam het woord "verwaarlozing" nauwelijks voor. In plaats daarvan vertellen kinderen dat zij thuis voor zichzelf, het eten en het huishouden moeten zorgen, dat zij vaak alleen thuis zijn of geen aandacht krijgen van hun ouders.

Ruzie & agressie

In de thuissituatie is er sprake van (oplopende) spanningen. In 11% van de chats over (getuige van) huiselijk geweld kwamen de woorden "agressie" of "geweld" voor. In bijna 20% van de chats die gingen over verwaarlozing en 43% van de forumtopics kwam het woord ruzie voor. Dit kon zijn tussen een kind en een gezinslid of gezinsleden onderling.

Niet gehoord of serieus genomen

Veel kinderen durven niemand te vertellen over hun zorgelijke thuissituatie. Binnen een steekproef van 80 chats bleek dat 40% nog niemand in vertrouwen had genomen over de thuissituatie, 43% had dit al wel gedaan (bijv. bij een vriend, mentor of familielid) en van 17% was dit onbekend. Van de kinderen die wel iemand in vertrouwen had genomen voelde 35% zich niet gehoord of serieus genomen. Binnen forumtopics is minder bekend of kinderen iemand in vertrouwen hebben genomen of niet.

Leven in angst

Veel kinderen vertellen in forumtopics en chats dat zij bang zijn. In **41%** van de forumtopics en in **47%** van de chats over (getuige van) huiselijk geweld vertellen kinderen over hun angstgevoelens. Dit komt ook voor in **43%** van de chats over verwaarlozing en **44%** van de chats over incest. Kinderen vertellen over de angst die zij thuis voelen of de angst dat broers of zussen iets overkomt, de angst om hulp te zoeken of ze vinden het eng wat er gaat gebeuren als ze wel iemand in vertrouwen nemen (niet geloofd worden, uit huis geplaatst worden of bang zijn dat het geweld verergerd).

Verschillende gevolgen

Kinderen kunnen verschillende gevolgen ervaren door huiselijk geweld. Zo praten zij over onzekerheid, concentratieproblemen op school, slaapproblemen, het wegcijferen van zichzelf en het bagatelliseren van het geweld. In **11%** van de forum topics geven kinderen aan weleens te zijn weggelopen van huis, of dat ze dit willen doen omdat ze niet meer thuis willen zijn. Op het forum werd daarnaast in **5%** van de topics gesproken over het doen aan zelfbeschadiging, **10%** had last van depressieve gevoelens en **12%** kampte met gedachten aan zelfdoding. Binnen een steekproef van 80 chats zien we vergelijkbare percentages. Daar gaf **5%** aan dat zij deden aan zelfbeschadiging, **9%** van de kinderen had last van depressieve gevoelens en **13%** kampte met gedachten aan zelfdoding.

Verdriet & schaamte

Ook hebben kinderen het over het verdriet wat zij ervaren in de thuissituatie. In bijna een kwart van de forumtopics vertellen kinderen hierover. Dit is ook zo in **13%** van de chats over incest, **22%** in de chats over verwaarlozing en ruim een kwart van de chats over (getuige van) huiselijk geweld. In **11%** van de chats over incest geven kinderen aan zich te schamen.

Tips & advies

Het forum is een plek waar kinderen ervaringen uitwisselen en elkaar helpen. Hier vragen zij regelmatig expliciet om tips, advies of oplossingen, zo bleek uit **46%** van de forumtopics. Op het forum was te lezen dat kinderen zich machteloos kunnen voelen. Zo zegt **28%** van de kinderen op het forum niet te weten wat ze moeten doen met hun thuissituatie. Leeftijdsgenoten geven elkaar op dat moment een steuntje in de rug. In chats wordt minder expliciet gevraagd naar tips en is er ruimte om het verhaal te delen en samen op zoek te gaan naar een oplossing.

Op weg naar hulp

Het is cruciaal dat kinderen hun verhaal bij iemand kwijt kunnen. Zowel kinderen op het forum als vrijwilligers via de telefoon/chat geven aan dat het belangrijk is om iemand in vertrouwen te nemen. Ook verwijzen vrijwilligers regelmatig door, zeker wanneer er niemand in de omgeving van het kind is om mee te praten. In **6%** van alle chats over incest, **14%** van alle chats over verwaarlozing, en bij **13%** van alle chats over (getuige van) huiselijk geweld werd er doorverwezen naar Fier. In een steekproef van 80 chats bleek dat in **31%** van de gesprekken is doorverwezen naar Veilig Thuis. Er wordt alleen doorverwezen als een kind dit zelf wil, want kinderen hebben bij De Kindertelefoon zelf de regie.